

## ETNOGRAFIE

(continuare din pag. 8)



Foto: Copiii purtători ai tradițiilor

- Elementele de cultură și civilizație aparținând unor minorități naționale au fost evidențiate prin organizarea unor spectacole și manifestări, cum ar fi Ziua etniei rromilor etc.

Pentru copii, cele mai atractive activități sunt de departe cele legate de obiceiurile tradiționale.

#### Obiceiuri de peste an prezentate de copii la Muzeul Brăilei

Pentru lumea rurală, începutul de primăvară nu semnifică numai natura care revine la viață, dar și o seamă de obiceiuri care marchează spiritualitatea populară și noul an agrar, un ritual ciclic de înnoire a timpului și un motiv de sărbătoare. Dacă spiritualitatea creștin ortodoxă sărbătorește pe 24 februarie Aflarea capului Sfântului Ioan Botezătorul, spiritualitatea populară serbează Dragobetele, fiul Babei Dochia, zeul iubirii, naturii și armoniei. Este ziua care marchează împerecherea păsărilor nemigratoare (logodna păsărilor), dar și un prilej de întâlnire pentru fetele și băieții de la sate. Tradiția spune că tinerii care își recunosc perechea de Dragobete rămân îndrăgostiți tot anul (de unde și zicala „Dragobetele sărută fetele!”); pentru comunitate era un eveniment neoficial, prevestitor al nunților care aveau loc toamna. Bucuria primăverii, a Dragobetelui și a Mărțișorului a fost sărbătorită la Muzeul Brăilei prin două evenimente culturale, la care au participat: elevii de la Liceul „Constantin Angelescu” (Ianca), coordonați de învățătorul Costel Ghețu, ansamblul folcloric „Flori din câmpie”, interpreta de muzică populară Tudorița Voineag, elevii de la Liceul „Panait Cerna”, coordonați de profesorii Petrica Plopeanu și Cristian Șonea.

Din ciclul obiceiurilor populare din perioada verii amintim Caloianul și Drăgaica sau Sânzienele. Purtând diferite nume (Caloian, Scaloian, Scaloia, Muma ploii), Caloianul este un obicei popular de invocare a ploii în zilele secetoase de vară. În simbolistica populară, apa invocată fertilizează pământul și fecundează animalele. Întregul ceremonial având ca figură focalizatoare păpușa de lut, regăsită în fiecare variantă zonală, capătă valențe magice. La Muzeul Brăilei, preșcolarii de la grădinița „Sfântul

Nicolae”, coordonați de educatoarea Ștefana Căldăruș au realizat figurina de lut și au rostit un cântec-incantație care însoțește înmormântarea rituală a Caloianului. Cu această ocazie au vizionat și filmul documentar „Povestea Caloianului” realizat de Televiziunea Română și Muzeul Agriculturii.

Sărbătoarea creștină a Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul este dublată de ritualul agrar Drăgaica sau Sânzienele, practicat la 24 iunie în Muntenia, Oltenia și Moldova. Cununa purtată în dansul ceremonial al fetelor îmbrăcate în alb (dansul Drăgaice), agățată la ferestre sau la stâlpi, protejează oamenii și recoltele. Pentru a sărbători Drăgaica, la muzeu au participat grupurile vocale „Rapsodia” și „Khetanes”, coordonate de profesoarele Elena Răscărache și Maria Cornea de la Școala de Arte și Meserii Șuțești.

În apropierea sărbătorilor de iarnă, Secția Etnografie și Artă Populară, în colaborare cu grădinița „Sfântul Nicolae” au organizat a II-a ediție a simpozionului național „În lumea Sfântului Nicolae”. Partenerii acestei acțiuni au fost Inspectoratul Școlar Județean, Casa Corpului Didactic și Parohia „Sfânta Treime”. Cadrele didactice din toată țara au participat la următoarele secțiuni: referate și comunicări științifice, proiecte didactice, proiecte educaționale, creații literar-artistice; creațiile preșcolariilor s-au concretizat în lucrări artistico-plastice „Icoana din sufletul meu” și „Ghetuța lui Moș Nicolae”, prezentate în expoziția organizată cu acest prilej. De asemenea, în cadrul simpozionului, Carmen Macovei a lansat cartea pentru copii „Tolba cu povești”, iar membrii corului „Trison” al Liceului pedagogic „D. P. Perpessicius”, condus de profesoara Maricica Lupu, au cântat colinde.

Tot colinde „Așteptând Crăciunul...” au cântat și corul Liceului „Panait Cerna”, acompaniat la chitară de profesorul Valentin Maxim, în data de 19 decembrie; la manifestare au fost interpretate și două scenete, „Stropi de fericire” și „Anul Nou”, în coordonarea profesoarei Petrica Plopeanu.

Gabriela CLOȘCĂ, Brândușa ILIE

## RELAȚII PUBLICE

### Programul cultural “Un Grec, Doi Greci, Trei Greci... Brăila” - derulat cu sprijinul AFCN

CONSILIUL JUDEȚEAN BRĂILA  
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ  
ΒΡΑΪΛΑΣ

MUZEUL BRĂILEI  
ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΡΑΪΛΑΣ

COMUNITATEA ELENĂ BRĂILA  
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ  
ΒΡΑΪΛΑΣ

PROGRAMUL  
ΕΒΕΝΤΙΝΤΙΛΙΟΥ

- Lansarea broșurii și a volumului “Un Grec, Doi Greci, Trei Greci... Brăila”
- Lansarea web-site-ului “Diversitate Culturală” și a Hărții Virtuale - Elemente urbane, martorii ale influenței culturale elene în orașul Brăila
- Prezentarea filmului: “Un Grec, Doi Greci, Trei Greci... Brăila II. Amintiri... Amintiri...”
- Împreună cu Centrul Cultural “Diversitate Culturală” a Municipiului Brăila

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- Παρουσίαση του φυλλάδιου και του βιβλίου “Un Grec, Doi Greci, Trei Greci... Brăila II. Amintiri... Amintiri...”
- Παρουσίαση της ιστοσελίδας (Hellenic Diversity Cultural) και της Virtual Map - Urban witnesses of the Greek cultural influence in the city of Brăila
- Παρουσίαση του ταινιοκλιπ “Un Grec, Doi Greci, Trei Greci... Brăila II. Amintiri... Amintiri...”
- Έκδοση του Κεφαλαίου της Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας του Μουσείου της Βραΐλας

Un Grec, Doi Greci, Trei Greci... Brăila.  
Reactivarea memoriei culturale a orașului Brăila.  
Cazul Comunității Grecești.

Ενας Έλληνας,  
δύο Έλληνες,  
τρεις Έλληνες...  
η Βραΐλα.  
Η επανενργοποίηση  
της πολιτιστικής  
μνήμης της πόλης  
Βραΐλας.  
Η περίπτωση της  
Ελληνικής  
Κοινότητας

MUZEUL BRĂILEI EDITURA ISTRUS

PROGRAM CULTURAL DERULAT CU SPRIJINUL ADMINISTRAȚIEI FONDULUI CULTURAL NAȚIONAL  
Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται με την υποστήριξη από την Αρχαιότητα (Επισκευή Παλιότερου Ταξιδιού Ρομανών)

SPONSORUL PRINCIPAL AL CENTRULUI  
Konstantinos Tsoukalidis (Grecia)

SPONSOR AL CENTRULUI  
Athanasios Karafyllidis (Germania)

Președintele al Camerei de Comerț și Industrie Eleno-Română  
ΚΥΡΙΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ  
Κωνσταντίνος Τσουκαλίδης (Ελλάδα)

Proprietarul Restaurantului “Stella di Mare bei Toni” din Berlin  
ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ  
Αθανάσιος Καραφύλλιδης (Γερμανία)

Πρόεδρος του Ελληνο-Ρομανικού Εμπορικού  
και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου  
Πρωτεύτης του Εμπορικού Σταλά di Mare bei Toni  
anti το Βερολίνο

SPONSOR AL EVENIMENTULUI - ΧΟΡΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ  
MATTEO SRL BRĂILA

SĂMBĂTĂ, 31 OCTOMBRIE 2009, ORA 11.30, SEHUL MUZEULUI BRĂILEI  
Σάββατο 31 Οκτωβρίου 2009 στις 11.30 π.μ., ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΡΑΪΛΑΣ

Υποστήριξη: <http://www.cultural-heritage-museum-braila.ro>

Επιμελητήριο: <http://www.cultural-heritage-museum-braila.ro>

Poster de promovare a programului cultural

Muzeul Brăilei a derulat - în parteneriat cu Consiliul Județean Brăila și Comunitatea Elenă Brăila și cu sprijinul Administrației Fondului Cultural Național - programul cultural “Un Grec, Doi Greci, Trei Greci... Brăila. Reactivarea memoriei culturale a orașului Brăila. Cazul Comunității

Grecești”. Proiectul a avut un buget de 26.980 RON, la care s-au adăugat 2200 euro, din sponsorizare.

Proiectul intră în sfera diversității culturale (spiritul și tema cheie a proiectului), a inițiativelor care pun în valoare patrimoniul cultural național mobil și imobil (upgradarea repertoriului imagistic și audio-vizual, realizarea de hărți turistice tematice care marchează istoric și cultural prezența acestor minorități - elemente de arhitectură civilă și religioasă, descrieri de oameni și case, edificii publice, viață privată, comerț, artă, muzică etc), precum și patrimoniul imaterial (patrimoniul cultural al minorității grecești din Brăila, parte a patrimoniului național). Proiectul intră și în sfera de activități muzeale - digitizarea patrimoniului, respectiv baza de date realizată prin intermediul proiectului.

Realitatea complexă a dezvoltării orașului nu poate fi înțeleasă antropologic, cultural, istoric, arhitectural, fără stabilirea și prezentarea raporturilor de coexistență a diferitelor culturi care au acționat asupra acestuia. Muzeul Brăilei oferă un prim proiect din seria celor ce urmăresc valorificarea contribuției etniilor care au influențat decisiv istoria culturală a orașului, propunând cazul Comunității Elene. Obiectivul general al proiectului este reactivarea memoriei și a mediului cultural-istoric al orașului Brăila din perspectiva diversității etnice. Proiectul dă astfel posibilitatea culturii elene din orașul Brăila să-și capete expresia și să-și recâștige valoarea în spațiul public.

Proiectul a inclus următoarele acțiuni: cercetare pentru realizarea unei baze de date cu un bogat conținut textual, imagistic și audio-video care să prezinte contribuția culturală și istorică a comunității grecești la dezvoltarea orașului Brăila - date istorice

esențializate, viață privată (familie, stiluri de viață, relații inter-personale, școală, meserii etc.), arhitectură civilă și religioasă, legende și realități urbane, descrieri și funcțiuni de monument, personalități, realitatea contemporană; realizarea unei hărți virtuale care propune elemente urbane cu mărturii ale prezenței grecilor în oraș - marile edificii private grecești, edificii industriale grecești, sediile editorilor și librarilor greci, case legate de viața lui Panait Istrati precum și de viața lui Dumitru Panaitescu Perpessicius la Brăila, frumoasele clădiri de altădată admirate de Nicolae Iorga în drumul lui de la Gară până în Piața Sf. Arhangheli și în port -, precum și realizarea unui film documentar despre greci brăileni, memorii și locuri comune ale comunității grecești din Brăila.

**Un Grec, Doi Greci, Trei Greci... Brăila.** Un titlu sugestiv pentru că, decenii de-a rândul, grecii au fost acasă la Brăila. Au venit aici, au făcut comerț, au prosperat, au clădit case, biserică, școli, mori, tipografii dar au și trăit, au suferit, au iubit. Cât de mult s-au simțit ei aici acasă sau cât de mult au tânjit după pierduta *patrida* este dificil de spus. Un context istoric sau o alegere cu substrat financiar au determinat, în secolul al XIX-lea, zeci de familii să-și construiască aici viața. Și-au creat propria „insulă” într-o mare de alte nații. A fost destul de simplu, pentru că aveau portul și propriile vapoare care îi legau de Elada. Dar vremurile s-au schimbat și, precum alte insule grecești astăzi puțin locuite și „insula grecească” din portul Brăila a fost încet, încet părăsită pentru alte locuri mai prielnice pentru comerț liber sau pentru libertate de exprimare. Mai târziu, evenimentele politice din Grecia, din deceniul V al secolului al XX-lea, au determinat alte familii de greci să se stabilească la Brăila. Indiferent care a fost

(continuare în pag. 11)

## RELAȚII PUBLICE

(continuare din pag. 10)

motivul care i-a determinat să aleagă calea Brăilei sau să părăsească acest oraș, acești greci au fost, pentru perioade mai lungi sau mai scurte, brăileni, au contribuit la evoluția orașului, mărturiile trecerii lor fiind extrem de vizibile în centrul istoric al orașului. Dar câți dintre brăilenii de astăzi știu că, într-un trecut foarte apropiat, pe străzile orașului se vorbea limba greacă ca la Pireu... Extrem de puțini.

Prin acest proiect am încercat să salvăm, atât cât mai este posibil, fragmente din memoria culturală a orașului și să aducem aceste informații în atenția publică. Ne-am dorit să completăm cercetările istoricilor cu privire la elementul elen de la Brăila, de-a lungul timpului -, cu mărturii ale grecilor care s-au născut sau au trăit o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp aici. Ca să cunoști cu adevărat o comunitate umană, indiferent de etnie sau de convingeri, este important să vorbești cu oamenii și să le ascuți poveștile de viață, să înțelegi ce și cum au trăit, cum au gândit, cum au simțit, ce vise le-au animat destinele, ce tipare morale le-au coordonat acțiunile, cum au privit pe cei din jur și cum s-au simțit influențați de ceilalți, cât de „diferiți” au fost și cum sunt, de fapt - pentru că la Brăila comunitatea grecească este o realitate chiar dacă nu mai are atât de mulți membri, nu mai are nici forța financiară și nici strălucirea de altădată. Din păcate, nici Brăila nu mai este cea de altădată!

„Îmi amintesc că pe strada... era o casă (prăvălie, restaurant, cafenea, școală...) a unui grec...”, „Îmi amintesc că în port era o agenție de navigație a unui grec...”, „La Brăila în port venea prin anul... vaporul... dinspre Grecia și era un căpitan grec care povestea că...”, „Când bunicii au venit la Brăila...”, „Tata citea un ziar grecesc cu numele...”, „Prima casă în care au locuit bunicii era pe strada...”, „Eram copil și mă jucam cu alți copii de greci un joc... regulile erau cam așa... și spuneam următoarele versuri în grecește...”, „Mi-amintesc că am primit de la un grec...”, „La sărbători...”, „La școala grecească era un profesor...”, „Bunica gătea un fel de mâncare... după o rețetă din insula...”, „Mă duceam la frizeria unui grec și-l auzeam adesea fluierând un cântec vechi grecesc... Versurile erau cam așa...”, „Mama nu ne lăsa să...”, „Când am ajuns prima dată în Grecia, mi-amintesc...”, „Se dansa adesea în casa noastră un dans grecesc care...”. Astfel de informații sunt inedite, tocmai pentru că nu le putem găsi în cărți și arhive ci doar în mințile și sufletele oamenilor. Iar oamenii sunt trecători și odată cu ei se pierde și ce-au trăit dacă nu aleg să împărtășească experiențele lor colii de hârtie.

Rezultatele cercetărilor istorice și o sinteză a răspunsurilor pe care le-am obținut la o sumă de întrebări - structurate într-un interviu scris, foarte amplu și pe alocuri incomod, pe care l-am trimis *pretutindeni* -, mărturiile de fapt ale unor greci brăileni care acum locuiesc în Brăila, Galați, București, Craiova, Grecia, Germania, Franța, Australia, Noua Zeelandă, SUA fac obiectul unor publicații tipărite, realizate în cadrul proiectului.

Interviurile scrise și video complete, realizate în cadrul acestui program cultural, toate fotografiile realizate după amintiri de familie, documente, obiecte - pe care aceste familii, cu generozitate, ne-au permis să le folosim pentru acest proiect - precum și fotografiile după documentele din arhiva Comunității Elene Brăila, copii după imagini din arhiva video a

Comunității Elene Brăila, la care am adăugat fotografiile și imagini video din arhiva Muzeului Brăilei, publicațiile tipărite realizate - o broșură și un volum -, precum și cele două filme realizate în cadrul proiectului pot fi consultate de public în Sala Diversității Culturale a Muzeului Brăilei. Centrul va dezvolta, în timp, această bază de date despre grecii din Brăila dar va crea și alte baze de date, cu mărturii și material foto și video, legate de celelalte etnie care au trăit și influențat istoria orașului: rușii lipoveni, evrei, armeni, bulgari, turci, romi. Vă invităm să vizitați și website-ul proiectului <http://www.diversitate-culturala-muzeulbrailei.ro/> unde veți găsi - în limbile română și greacă - date despre proiect, broșura, articole, harta virtuală, alte informații. În curând vom publica pe website filmele realizate, volumul, informații de la evenimentele de promovare, precum și o serie de articole în limba engleză.

Programul cultural s-a bucurat de atenția mass-media: 58 de apariții - în limbile română, greacă, engleză și franceză -, în presă și pe portaluri în: ziarele și televiziunile locale, portalurile RNMR, CIMEC, Divers, Vocea României, Fundația Culturală Greacă dar și Agerpress, „Adevărul”, „România liberă”, „Ziua”, „Lumina” al Patriarhiei Române, Radio România Internațional, TVR 3, „Nine o'clock”, Agenția de știri E.P.A. Grecia, „TO BHMA”, „Sofia Times Magazine”, S.A.E. Region Europe, radiouri din Grecia, Portalul regiunii Kefalonia, Portalul Primăriei din Argostoli, ziare și radio din Australia, portal din Canada, SKAI Television Grecia.

Programul cultural a fost promovat și în cadrul unor evenimente speciale: 30 octombrie 2009 - *Inaugurarea Centrului Diversității Culturale al Muzeului Brăilei* - în prezența unor reprezentanți ai administrației publice, membri ai corpului diplomatic, reprezentanți ai altor comunități elene din țară și ai altor comunități etnice din Brăila, reprezentanți ai unor instituții de cultură, instituții de învățământ, asociații culturale, oameni de afaceri greci, membri ai Comunității Elene Brăila, jurnaliști, brăileni; 7 noiembrie 2009 - *Vizita domnului Georgios Poukamisas, ambasadorul Republicii Elene la București - la Centrul Diversității Culturale*; 7-8 noiembrie 2009 - *Seminarul dedicat societății civile "Rebranding Brăila"* - ediția a II-a, organizat de Asociația Europeană „Dunărea”, Primăria Municipiului Brăila, Consiliul Județean Brăila și Uniunea Generală a Industriașilor din România; 13 noiembrie 2009 - *Vizita unor oameni de cultură din Grecia - la Centrul Diversității Culturale* - dl. Ilias Demirzoglou, președintele Clubului UNESCO pentru Artă, Literatură, Științe al Greciei; Stella Leontiadou, poet, membru Clubul UNESCO al Greciei; Anastasios Makropoulos, bizantinist și poet (sub numele Tassos Makratos); 20 decembrie 2009 - în cadrul evenimentului „Zilele Minorităților Naționale din România”, organizat de Instituția Prefectului Brăila - județul Brăila, Institutul pentru Studiul Problemelor Minorităților Naționale, Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Consiliul Județean Brăila, Biblioteca Județeană „Panait Istrati” Brăila și Muzeul Brăilei.

Mulțumim tuturor celor care au înțeles importanța acestui program cultural și mai ales celor care au avut răbdarea și bunăvoința să ne pună la dispoziție

colecții de familie și să-și deschidă sufletele și să ne împărtășească experiențe de viață, fericite sau mai puțin fericite: fam. Andreescu Jana (Galați), fam. Bartaloș Lidia (Brăila), fam. Băjenică Eli (Brăila), fam. Bonicioli Cleopatra (Brăila), fam. Caravia Haralambie (București), fam. Cochino Vasile (Brăila), fam. Diamandi Maria (Brăila), fam. Dimofte Lidia Maria (Grecia), fam. Dumitriu Nicolae (Brăila), fam. Dumitru Aspasia (Brăila), fam. Exarhu Marius (Brăila), fam. Fotiadis Adriana (Wellington - Noua Zeelandă), fam. Ganea Maria (Brăila), fam. Guleamachis Adrian (Brăila), fam. Gavaz-Nicolae Florentina Octavia (Brăila), fam. Haraga Elefteria (Brăila), fam. Irimia Amalia (Brăila), fam. Ispir (Caligas) Reghina (Brăila), fam. Ion Ana-Maria (București), fam. Karafyllidis Athanassios (Berlin - Germania), fam. Lichiardopol Corina (Craiova), fam. Mandas Constantinos (Brăila), fam. Mihăilescu Elena (București), fam. Mija Nicoleta (Brăila), fam. Mușat Florentina-Cristina (Brăila), fam. Nicolae Panait (Brăila), fam. Pana Ștefan Panait (Stuttgart - Germania), fam. Papas Artemiza Carmen (Brăila), fam. Paraschiv Caliopei (Brăila), fam. Pieratos Anisia (Brăila), fam. dr. Poenaru Constantin (Brăila), fam. Portocală Radu (Paris - Franța), fam. Raftopol Stelian (Brăila), fam. Samaras Neculai (Brăila), fam. Saridache Marica (Brăila), fam. Saridache Nicolae (Brăila), fam. Spiridon Nicolas (Brăila), fam. Stefanidis Constantin (Brăila), fam. Stroe Antonette Rodica (Brăila), fam. Stroe Elena (Brăila), fam. Teodorescu Victoria (Brăila), fam. Theodoru Maria-Denise (București), fam. Turculeț Dumitra (Brăila), fam. Țigaridis Panait (Brăila), fam. Vertoudakis (Caridi) Alexandra (Australia), fam. Vâlcu Silvia (Brăila), fam. V. A. (Detroit - S.U.A.).

Mulțumim, de asemenea, sponsorilor Centrului Diversității Culturale - dl. Konstantinos Tsoukalidis (Grecia), președintele Camerei de Comerț și Industrie Eleno-Română - sponsor principal - și dl. Athanassios Karafyllidis (Germania), proprietarul Restaurantului „Stella di Mare bei Toni” din Berlin, care au făcut posibilă achiziționarea echipamentelor multimedia.

Proiectul continuă. Dacă aveți amintiri despre Brăila de altădată și despre grecii din Brăila, așteptăm noi răspunsuri la interviul pe care îl puteți descărca de pe website, de pe următoarea pagină: <http://diversitate-culturala-muzeulbrailei.ro/06-fisa-interviu/> sau îl puteți solicita, la Centrul Diversității Culturale. Dacă aveți acasă obiecte care pot ilustra poveștile dumneavoastră de viață și sunteți de acord să fie fotografiate sau filmate pentru baza de date a Centrului, ni le puteți trimite, în formă scanată sau fotografiată, pe adresa [cccccamelia@yahoo.com](mailto:cccccamelia@yahoo.com) sau direct la Centru. Pot fi: ziare în limba greacă, manuale în limba greacă, cărți vechi în limba greacă, plăci vechi cu muzică grecească, cărți poștale cu Brăila de început de secol sau cărți poștale din Grecia, documente de familie, fotografii vechi de familie, fotografii cu clădiri din vechea Brăila, fotografii de la evenimente de familie, fotografii cu Biserica Greacă, fotografii de la baluri de altă dată, fotografii din port, icoane vechi, obiecte de vestimentație, bijuterii, pălării, obiecte personale, obiecte de mobilier, decorative, obiecte muzicale sau orice alt obiect vechi.

Camelia HRISTIAN



Inaugurarea Centrului Diversității Culturale,  
30 octombrie 2009



Vizita domnului Georgios Poukamisas,  
ambasadorul Republicii Elene la București -  
la Centrul Diversității Culturale, 7 noiembrie 2009



Membri ai Clubului UNESCO pentru Artă, Literatură, Științe  
al Greciei, în vizită la Centrul Diversității Culturale,  
13 noiembrie 2009